

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

© ©

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

© ©

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Nou partid de opoziție.

Duminecă în 14 l. c. s'a constituit oficios partidul lui Andrassy în Casina din Józsefváros în Budapesta, în fața unui public numeros. Acest eveniment politic, apreciat de întreaga presa monarhiei, merită și din partea noastră o deosebită luare aminte, deoarece ne interesează în mai multe privințe. Ne interesează programul, dar mai mult șeful noului partid.

Partidul lui Andrassy e în definitiv partid guvernamental și programul lui nu cuprinde nimic deosebit, ce nu s'ar putea accepta la Viena. Indatăce Tisza și-a făcut datorința, Andrassy e la dispoziție, iar opoziția 48-istă rămâne tot la locul ei de azi, luptând pentru pricipii și gravamine de ordin transcendental.

Cu aceasta e și spus programul Andrassyesc: Continuarea politicii guvernamentale de azi. Singura notă distinctivă, ce s'a accentuat de atâtea ori cu ocazia formării partidului Andrassyesc, este *onestitatea politică*, ceea ce în Ungaria trebuie că a devenit o puternică armă. Celelalte câte le spune Andrassy sunt parte fraze goale parte se zic de dragul puterii, pe care o râvnește, dar și așa constituie câteva frapante contradicții cu tot trecutul și toată activitatea lui de până aci.

Astfel promite Andrassy sufragiu universal și secret, după comune, amăsurat principiului celui mai liberal; reforma Casei de sus pe baze democratice. O parte a magnaților să fie aleși. În privința administrativă cea mai desăvârșită autonomie comitatenză și o mai mare libertate de presă. Cu privire la confesiuni cultivă sentimente de sinceră bunăvoință. Drepturile câștigate ale bisericilor trebuiesc respectate și se pune în perspectivă regularea congruei, a cvincvenalelor și a salarelor învățătoresți. Cu privire la naționalități partidul proclamă egali-

tatea de drepturi. Promite, că va respecta drepturile cetățenilor de altă limbă și pretinde dela organele de stat și administrative, ca să fie cu deosebită considerație față de interesele specifice ale naționalităților.

Prin procedura ei corectă și imparțială administrația să contrabalanseze agitația naționalistă. În schimbul acestora așteaptă dela naționalități, ca acele să fie cu fidelitate față de rege și patrie și să se acomodeze intereselor națiunii maghiare politice indivizibile. Pe croați, sârbi, Fiumani ar vrea să-i împace — »fără știrbirea drepturilor ungurești«, iar în cele externe cultivă pacea și amicitia cu țările balcanice.

Curios dl Andrassy! Încă și acum ne sună în ureche cuvintele trufase a acestui conte îngâmfat, care în calitate de ministru de interne zise: *A nemzetiségek puszta létezése is sérelem a magyar hazára nézve* — și numai *existența* naționalităților este o ocară la adresa patriei maghiare. Cui să-i credem așadar, lui Andrassy ca ministru, ori acum ca demagog?

Ura lui neîmpăcată față de tot ce e românesc, desconsiderarea libertății publice, când e vorba de români, au fost nu de mult relevate de presa ungurească, când cu alegerea unui jidan favorit împotriva lui Dr. Vlad la Dobra?

Proiectul Andrassyesc electoral, cu cele trei categorii de alegători dietali, creat anume, ca să înădușească ori ce validitate a noastră în viața de stat, favorizarea extraordinară a Sașilor, pe cari îi considera soți de arme ai maghiarizmului în Ardeal, sunt monumente, cari nu ușor se vor uita. În dietă fostul ministru Andrassy n'a făcut nici când vre-o declarație, privitoare la Români, din care să nu flacăre ura și trufia, disprețul și violența la adresa noastră. El a creat jandarmeria de graniță, «ca să împiedece traficările politice ale românilor» și sub regimul

său nici călindare nu mai puteam căpăta din țară. Lăfăirea administrației și încălcarea ori căruia drept elementar, ajunsese sistem sub fostul ministru Andrassy, iar presa, care releva toate aceste fărădelegi, fu dată pe mâna colegului său dela justiție Polonyi Géza, care umplu temnițele cu redactorii noștri. Nu mărim nimic, când afirmăm, că nici un regim nu a lăsat în viața noastră publică românească, urme atât de funeste, ca dominația crudă și îngâmfată a lui Andrassy.

Și acum ne ofere drepturi, libertăți, considerațiuni speciale, respectul autonomiei bisericești, a culturii noastre deosebite — recunoaște așadar, că existăm și avem drept la existență. Dar nu uită a face amintire și de «cadrele națiunii unitare politice ungurești»- Și asta-i! Cadrele aceste îl dispenzează de alte considerante, îndată ce ajunge iar la cârmă.

Mai ales, că întreaga lui suită se compune din nemeșii noștri ardeleni, a căror program după congresul lor din Cluj, îl resumăm în: Lipsirea de drepturi politice și deposedarea românilor.

Pentru noi partidul Andrassyesc e un simbol. Când Viena va crede, că a sosit timpul, ca să rezoalve chestia românească din Ardeal prin sabie și foc, atunci chiamă pe Andrassy la putere.

Turburări în biserica rusească.

În ședința din urmă a sinodului rusesc a raportat mitropolitul Nikon despre turburările din mănăstirile rusești din muntele Athos. Călugării mănăstirilor acelora au stătorit învățătura, că „numele Iisus este însuși Dumnezeu”; și au afurisit pe actualul patriarh din Constantinopol și pe toți episcopii rusești ca pe niște eretici. Guvernul rusesc i-a încărcat deci pe o nae de războiu și i-a transportat în Rusia. Pe nae călugării s'au revoltat; dară comandantul năii i-a imblânzit stingându-le focul cu apă de mare mânăta cu putere de vapor. Acum a apărut înse o scrisoare volantă publicată de călugării mănăstirii Pecerscaia din Chiow, în

care se propune aceeași învățătură. Ereticii aceștia, — se numesc „imiaslawzi“, — susțin, că și între episcopii bisericii rusești se află de aceea, cari mărturisesc învățătura lor, ba că o a mărturisit și răposatul patriarh Ioachim al Constantinopolului.

La „cucerirea orașelor“.

În legătură cu cele ce s'au scris în „Unirea“ referitor la cucerirea orașelor îmi permit a releva și eu unele lucruri.

Ne place mult a constata adevărul istoric: că națiunea noastră, în decursul vijeliilor veacurilor, a fost conservată prin biserică. Aceasta a avut și are un timbru atât de caracteristic, încât nu ne putem închipui o biserică „a noastră“ fără a fi românească, nice o națiune română, fără această biserică a „noastră“. Așa este aceasta pe sate, unde pentru țaran e un lucru sărbătoresc a merge la biserică și a se însușești din biserică. E lucru natural dară, că pe sate mai mult, ori mai puțin — precum este și preotul pus în frunte — țaranul se interesează de biserică sa, și se interesează și jertfește pentru toate instituțiunile susținute de biserică sa, pentru că acele sunt românești. Pe sate însă sunt aproape numai țărani, și rar ici-colo câte un inteligent, care dacă nu se interesează de biserică, poporul trece peste el și își vede de treburi.

Altecum stă însă lucrul la orașe. Aici masa poporului mai de regulă este „un paria“, care se nutrește nu din idealul bisericii sale, ci din pilda domnilor. Pe la biserică încă rătăcește el mai rar, dară mai de regulă în Dumineci și praznice, îl vezi în munca domnilor săi, dela cari nu aude decât epitete de batjocură la adresa bisericii sale. Cu aceștia a susținea dară o instituțiune numită „biserică“ și „școală“ nu este

cu putință. Și apoi dacă țelerul, țaranul acela simplu fără nici o ambițiune, și fără nici o jenare de societatea în mediul căreia trăește, în urma epitetelor batjocoritoare încă se înstrăinează de biserică sa, ce să mai zici de clasa meseriașilor, cari au o oarecare ambițiune, dară cari nu au absolut nici o conștiință națională? Crescut ca învățăcel și sodal în familii străine, batjocorit pentru nația sa, văzându-și el umilită biserică, școala sa, apoi mai întrevinind și pândalnică de dragoste cu câte o fetișoară de neam străin, să căsătorește și să lapadă de neamul său, iar numele și-l schimonosește ca să nu se mai știe că a fost român.

Iată dar pentru ce nu putem noi cuceri orașele: pentru că nu avem în orașe o biserică și o școală pompoasă și puternică, care să ne ocrotească țărani și cu deosebire clasa industriașilor și a meseriașilor noștri, la cari se poată privi cu fală, iar nu să își plece capul la batjocura străinilor. Aceste s'ar putea ridica și susținea la nivelul cuvenit cu deosebire prin concursul inteligenților noștri. Precum alergăm și ne batem pepturile pe la adunări publice, dară întârziate, când ne este amenințată biserică „paladiul nostru național“, așa ar trebui să alergăm toți inteligenții, bărbați și femei, la biserică locală, să o smulgem din întunec, și să o facem un palat, la care străinii să privească cu uimire, iară ai noștri cu dragoste și mândrie. Atunci clasa industriașilor și a meseriașilor noștri nu se va renege, și nu se va rușina de numele de român, ci va fi mândră de acest nume pentru că el ca român să știe unit în dragostea de neam cu domnul avocat, inginer, doctor, jude etc. sub paladiul bisericii sale.

Cum se poate ridica o atare biserică, și cu deosebire cum se poate susținea la nivelul contemplat? Prin jertfe materiale,

și cu deosebire prin fatigii și fructul muncii intelectuale. Un exemplu va clarifica cele zise: Într'un oraș s'a edificat cu jertfe materiale o biserică, și toată inteligența, spre onoarea ei fie zis, a pășit în activitate, a înființat un cor ce rivalizează cu cel dela metropolii, a aranjat producțiuni teatrale, lucru ne mai pomenit în acest oraș; acum e pe cale a înființa o bibliotecă populară, o casină populară, un curs permanent de analfați, un curs de cantori; au o reuniune de femei, o reuniune de înmormântare, și acum s'au făcut pașii la tribunal pentru înregistrarea la tribunal a unui institut românesc financiar. În fruntea tuturor acestora sunt totdeauna, în cea mai desăvârșită armonie toți intelectuali, dară cu deosebire advocații și preoții. Dinții cu soțiile lor își petrec serile și alt timp liber în biserică și în școală, instruind în toate cele de sus pe meseriași și țărani. Și efectul este, pe lângă însușeșirea țăranilor, că s'au ivit din întunec o mulțime de meseriași, necunoscuți până azi, că ar fi români. Nu e o poveste, aceasta, e fapt, și numai modestia ne oprește de a-i numi cu numele pe acești domni advocați, vrednici de a ne ridica palaria înaintea lor.

Astfel dară, susținând prin instituțiunile noastre vaza națională, se va crea de sine o clasă de meseriași conștii, că sunt români și în orașe. Dacă însă, în unele orașe se va continua și pe mai departe cearta, îndesert își vor bate intențenții noștri piepturile în adunările întârziate, căci dragostea lor astfel manifestată pentru biserică și nație, nu va plăti o para chiară.

Un protopop.

FOIȚA.

Stefan Lazar.

„Floarea Betuliei“

roman din epoca asiro-babiloneană.

În românește trad. de ALEX. CIURA.

„Floarea Betuliei“ este titlul unui roman cu subiect biblic, foarte cunoscut. Conținutul pe scurt este următorul: Holofern comandantul asiro-babilonean, după ce supuse o mulțime de popoare, se îndreptă acum cu armata sa, se nimicească cetatea Betuliei, așezată pe muntele Dotariului, locuită de Izrailiteni. Când Holofern văzu cât de tare i-se împotrivesc evreii, și când i-se spuse că ei vreau se lupte până la ultima picătură de sânge: a chemat prinții prisioneri și i-a întrebat: Cine cunoaște poporul de sus? Cari sunt scăderile și vârtuțile acestui popor, căci desigur are și vârtuți, dacă li-se împotrivesc cu atâta îndărgire. Achior, regele Amoniților, a răspuns: că poporul acela adoară un singur Dumnezeu, care le va ajuta lor, căruia i-se închină cu credință. Holofern se infuria și zise: Un singur zeu este, și acela e Nabucodonazar. Pe Achior

il legă întâi de un copac, iar după aceea îl trimise în Betulia, ca să îl ajungă și pe el soartea Betulienilor. Iar în ziua cealaltă a lăsat se taie toate izvoarele de apă din jurul cetății, ca poporul din Betulia să ducă lipsă de apă și să fie silit să predeie cetatea, spre a nu muri de sete.

Atunci Iudita, o văduvă tină și de o frumseță extraordinară, care deși bogată, ducea o viață sfântă și retrasă, le făcu propunerea să-i primească ajutorul ei. „Ascultă-mă popor din Betulia — zise ea, — am visat un vis frumos. Am preșerat cenușă pe cap, și sac de păr am îmbrăcat și plângând am rugat pe Iehova și atunci mi-s'a înfățișat ingerul Domnului și mi-a zis: „Dute Iudito, în tabăra asiro-babiloneană și mântuește-ți poporul tău. Domnul e cu tine!“ Încă înainte de apunerea soarelui voi trece în tabăra asiro-babiloneană și peste patru zile mă voi întoarce cu capul atotputernicului Holofern. — Și hotărâtă a îndeplini opera salvării, ea își îmbrăcă hainele celea mai frumoase și împodobită merse la Holofern sub pretext, că e alungată din Betulia și de aceea vrea să îi comunice multe lucruri secrete.

Fascinați cu toții de frumsețea ei o conduseră în cortul lui Holofern, unde acesta să și inamora îndată de ea, și îi oferii cortul visteriei spre locuință, pentru ea și servitoarea ei, de care era însoțită, și împreună cu care mâncău, numai din mâncă-

rile cari le-au adus cu sine, după cum le prescrie legea lor.

A patra zi Holofern ospătă prinții și pe comandanți, și invită și pe Iudita. Iudita, floarea Betuliei, simulând dragoste față de Holofern, se îndrăgi într'adevăr de el. Mari lupte se petrecură în sufletul ei, în momentele, când Holofern, adormit de vin și de cântecul ei, dormea dus, iar ea cu mâna pe sabie, totuși nu îndrăznia să-l omoare, căci acum: îl iubia! Numai dorința, de a împlini această misiune sfântă, pentru poporul ei — i-a dat putere; și după ce i-a retezat capul, aproape nebună de durere — i-a băgat într'o straiță și neobservată de nime s'a strecurat noaptea prin tabără și a dus capul lui Holofern în Betulia, unde poporul ținea sfat în sinagogă.

Aici autorul a făcut o mică abatere dela textul biblic, după care: Iudita e fericită, că a tăiat capul lui Holofern, iar Betulienii glorificându-o, ea preamărea pe Dumnezeu prin cântece, și bucurându-se împreună se duseră cu toții la Ierusalim, unde Iudita ajunse de 105 ani. Autorul însă i-a dat un colorit romantic, făcându-o adevărată eroină. Ea în colizia sentimentelor sale de femeie, și de datorință de patrie — izbutește ași călca pe inimă, și a mântui poporul din rebie.

Subiectul acesta e tratat într'o formă foarte ușoară, care îl leagă pe cetitor și tot odată distrage și nobilitează sufletul. Părți

Corespondențe.

Din Chior.

În 31 August n. și-a ținut despărțământul „Astrei“ din Chior prima sa adunare generală în sala de gimnastică a școlii române din Șomcuta mare. Au fost de față inteligența din loc și aproape întreg clerul din jur, mulți dintre învățători și mai mulți țărani.

Bogată a fost adunarea în planuri și idei. Cuvântul de deschidere a viceprezidentului Dr. Aurel Nyilvan, prin temeinicia și frumseța sa, a ridicat nimbul sărbătoresc al adunării, iar partea despre „Astra“ și scopul ei să poate socoti ca o foarte succasă conferință populară. Raportul dlui secretar Dr. Teofil Dosa despre anul de organizare și străduințele comitetului a fost subliniat de aplauze. Multă bucurie a produs comunicarea, că comitetul central din Sibiu a pus la dispoziția comitetului despărțământului 15 biblioteci din darul făcut din partea dlui Stroescu. S'a hotărât să se doneze agenturilor mai sărace câte o bibliotecă, fapt ce va contribui la organizarea mai multor agenturi. Față de curentul de maghiarizare ne putem apăra numai pe cale socială, prin presă și carte românească. Darul dlui Stroescu e binecuvântare pentru „Chior“.

Rezultatele anului de organizare pe lângă toată vitrejimea timpului sunt multămitoare. Despărțământul are 4 membrii fondatori, 3 membrii pe viață, 24 membrii ordinari și 77 membrii ajutători. Cei mai mulți sunt din comunele Posta și Arieșul de pădure, unde funcționează și 2 agenturi spre lauda conducătorilor locali.

de-o adevărată frumseță sunt: unde poporul din Betulia, cu încrederea cea mare în Dumnezeu, rugându-se, capătă tăria și darul Domnului de a învinge pe înfricoșatul Holofern. Iar Iudita cu mintea ei, carea o întrebuința spre binele și reușita neamului său tot cu ajutorul celui singur Dumnezeu, izbutește și să întoarcă biruitoare și curată. Autorul—traducător a reprodus pasagiile acesteia, în cea mai dulce limbă literară, și cartea e până în sfârșit tot așa de atrăgătoare pe cât e de edificatoare și interesantă din punct de vedere etic. Cu deosebire sunt prea frumoase părțile acelea, unde Iudita oferă ajutorul ei; tot așa și povestea ostacolului despre Semiramis cea încântătoare, care îl ucide pe iubitul ei Sumazan, și clipele grozave, când Iudita se luptă cu sine însăși precum și disperarea ei după ce omoară pe alesul inimii sale. „În casa Domnului Dumnezeu ea mărturisește veșnica suferință a femeilor; eterna taină a inimii femeiești. O Adonai! Ce lege sfântă și maiestos de necuprinsă este aceea, că femeia nici odată nu iubește pe cel ce o adoară, și ucide întotdeauna pe acela de care e amarată“.

O poate ceti ori-ce suflet nevinovat. Distrage și nobilitează deopotrivă, și ca atare, în traducerea frumoasă în care a apărut ocupă un loc de frunte în literatură.

Sil.

Raportul dlui cassar George Radocea asemenea s'a aflat în ordine și s'a primit.

De președinte al despărțământului în locul regretatului Ioan Serbu a fost ales protopopul Șomcutii-mari Ioan Ilieș. De activitatea dlui protopop despărțământul nostru leagă mari speranțe pentru viitor.

După desbaterea mai multor propuneri s'a închis adunarea.

Seara la „Hotelul Central“ s'a predat din partea diletanților comedia într'un act „Primăvara vieții“. Rolul principal al Nellei la jucat Dșoara Lucia Mureșan din Blaj. — Dșoara Mureșan e un talent real și ia succes să facă din rolul său o adevărată creațiune artistică. Prin jocul sigur, gesturi simpatice și promenția impecabilă a contribuit la succesul desăvârșit. Pe lângă talentul incontestabil posedă un gust ales artistic și pasiune pentru scenă. Venirea Dsale în Șomcuta mare să poate socoti ca un eveniment artistic și cultural. Hotărându-să să facă apostolia culturală — a rămas credincioase tradițiunii „Mureșenilor“. Dsa a făcut și pe regisorul. Rolul Martei l'a interpretat Dșoara Eliza Marchiș fiica vicarului din Carăi-mari, o mai drăgălașe bunică nu ne-am putut închipui. Participarea Dsale la aceasta manifestare culturală românească e cea mai grăitoare dovadă despre înțelegerea necesității „de a fi uniți și solidari“ în cele naționale și culturale a românilor robiți la Hogorog cu grosul neamului. Modul cum s'a achitat Dșoara Marchiș, ne face să credem, că familiile noastre de preoți alăturate la Hajdudorog în butul tuturor dușmanilor vor trăi viață românească și pe mai departe și nu se vor înstrăina ci vor căuta prilejul în viitor să se manifesteze solidari cu tendințele noastre național-culturale. — Rolul Msriei, a servitoare limbute, l'a jucat Dșoara Livia Andreica din Șulumeghi foarte drăguț. Costum Dsale un adevărat juvaer de artă populară a stârnit admirația spectatorilor.

Partnerii, dnii Octavian Pop și dr. Aurel Nyilvan, au fost la înălțime. Dl Nyilvan nu numai prin vorbe frumoase ci prin fapte a dovedit însemnătatea activității sociale. După reprezentatie a urmat joc și voie bună românească până în zori. Trebuie să remarc frumosul costum național al Dșoarelor Ciurdariu din Dob... Rezultatul material a fost slab cu toate că au suprasolvit dnii: Nicolau Nyilvan 14 cor., dr. Aurel Nyilvan 12 cor., Ludovic Man 8 cor., d-na Romul Marchis 7 cor., E. Szerafim 4 cor., dr. I. Olsavszki 3 cor., I. Hirsch 3 cor., dr. Oct. Pop 2 cor., Felician Coza 1 cor., N. N. 1 cor. N. N. 1 cor.

Cronicarul.

De pe câmpie.

Zi de rară bucurie a fost pentru câmpieni ziua de 13 Iulie.

Frumoasa hotărîre ce și-au luat-o clericii noștrii de a concerta la invitarea desp. „Murăș-Oșorheiu“ cu ocaziunea adunării ce s'a ținut în frunțașă comună Băla e de toată lauda. Deși obosiți de munca unui an, împraștiați la vetrele părințești, totuși n'au pregetat a se aduna într'un frumos mănunchi, atrăgând admirația tuturor. Când aștern aceste rânduri mărturisesc sincer că, cu dor am așteptat ziua de 13 Iulie. M'am convins că și alții au fost

stăpâniți tot de acest dor, dovadă că pe lângă tot timpul nefavorabil a fost de față destul public, așa că sala spațioasă și frumoasă a școlii era tixită de oameni. Concertul a fost o adevărată surprindere pentru public. Ori cât de mult am fi așteptat dela tinerii noștrii clerici, totuși rezultatul concertului a trecut peste așteptările noastre. Programul bogat a fost executat cu o rară precizie sub conducerea măiastră a d-lui Stupinean. Nu vreau să inzișt asupra singuraticelor puncte, dar remarcă că pe lângă grandioasele compoziții a măiestrului Mureșan, anume: „Imnul Astrei“ „Reîntoarcerea acasă“ „sfânta cruce“ ca punct culminant a fost „Haiducul“ tot de dl Mureșan, în care compoziție cu plăcere amintesc forțele cari s'au distins ca soliști în această puternică piesă. Indesebi am admirat în d-nul I. Tocaciu, un bun basist care dispune de-o voce puternică. Apoi baritonul Spătariu, care pe lângă o voce clară, dulce, a cucerit simpatia și aplauzale publicului și cu declamarea a două poezii frumoase. D-nul L. Stencil cu vocea-ai de tenor încă a atras atenția tuturor făcându-te să simți românește.

Ar fi tare de dorit, ca fiecare ținut să se bucure de-o așa frumoasă manifestație culturală. Dansul urmat după concert a fost stăpânit până'n zori de zi de multă voie bună. În pauză s'au rostit mai multe toast, anume de fostul prez. a desp. N. Vulcu pentru nou alesul comitet. Păr. Andreșan pentru vechiul comitet, a mai vorbit încă adv. Dr. Pantea și protopopul Târnavean.

Nu pot trece cu vederea înțeleapta și buna primire ce a făcut păr. Andreșan aproape tuturor, ce numai spre laudă poate să-i fie, și să servească și altora de model.

Un participant.

Vești din Sătmar.

Șeful tractului protopopesc de Supurul de jos, în deplină conțelegere cu preoțimea tractuală, din mai multe motive morali și materiali, dar mai vărtos naționale a aflat de bine să oprească pe credincioși dela peregrinajul la mănăstirea Hodorogului Mária Pócs. În locul aceluși peregrinaj din an în an la Sărbătoarea Stei Marie Mari — Adormirei Născătoarei de Dumnezeu — credincioșii în frunte cu preoții săi să peregrineze la una din Bisericile parohiali din tract, căci mai mult folos sufletesc vor avea credincioșii din astfel de peregrinajuri tractuali, decât că vor merge și de aci înainte la mănăstirea Hodorogului de sub conducerea călugărilor muscali maghiarizați. Și bravul popor român din acestea părți înțelegând deplin intențiunea acestei opreliște, — pe lângă toate că era foarte dedat cu peregrinajul la Pócs, — dând ascultare sfatului preoților săi cu toții au rămas acasă și nici chiar unul n'au mers estan la Pócs. Ci încă în ziua Preserbării, cei mai mulți și mai vărtos bătrânii au alergat cete-cete spre comuna Gereușa la Biserica, carea a fost designată pe acest an ca loc de rugă, unde au fost primiți cu adevărata iubire frățască din partea Gereușenilor în frunte cu zeusul lor preot Liviu Sălăgian. Ruga s'a început după meazăzi la 3 ore cu Vecernia cea mare pontificată de Preaonoratul Domn protopop

districtual Ioan Silviu Sălăgian, carele sosise încă înainte de meazăzi în fruntea peregrinilor din filia Solduba. După vecernie a predicat protopopul tractului despre „Penință” indemnând pe cei prezenți să-și curățească sufletele prin taina s. Penințe; urmând apoi mărturisirile celor sosiți la Rugă. Seara la 7 ore s'a săvârșit Onoratul Paraclis cu litie și încunjurarea Bisericii, la sfârșit a predicat preotul local M. O. D. Liviu Selăgian despre „vârtoșile” Mariei. Peregrinii în decursul nopții au privegiat în eimitirul Bisericii în rugăciuni evlavioase încunjurând mai de multe ori Biserica.

În ziua marelui praznic, — fiind noaptea ploioasă, — numai din comunele învecinate au alergat peregrinii în procesiune spre Gereușa, și anume: Stănanii, Boldanii, Soconzelanii, Cuțanii, Hodiseni, Medişeni și Rătesteni, dintre cari mai impozantă au fost procesiunea Medişenilor și a Rătestenilor, cari cu mic cu mare au luat parte în procesiune; cântând versurile de laudă a „Mariei Maicii lui Dumnezeu”. Dar mare a fost surprinderea peregrinilor, când apropiindu-se de comuna Gereușa, peste comună se observă o liniște mormântală, și nu mai văd să vină Gereușenii cu praporii spre întimpinarea lor, nici clopotele nu sună de primire, cum e datina la astfel de ocaziuni. Nu mult le ținu surprinderea, căci la o cotitură, când dau să între noroadele în sat sar înainte 16 jandarmi unguri cu baionetul pe pușcă și în numele „legii” provoacă pe peregrini să se întoarnă și împrăștie. Și bietul nostru popor, care se supune fără protest la orice caz fie acela venit și din partea unui scriitor, și în cazul de față sa supus și cu lacrimile în ochi de durere, că nu poate lua parte la ruga care se face în limba lui și în biserica lui românească s'a întors la ale sale, creștând la răboj, că nu i-se dă voie să meargă nici chiar la rugă dacă aceea se face în biserica românească și în limba sa, ci îi împrăștie sub pretext, că „holera” din Balcani a intrat și în țara ungurească.

Astfel dară peregrinii mare parte s'au întors acasă. La s-ta Liturgie a pontificat Preaon. Domn protopop Ioan Silviu Selăgian, și la fine a ținut o predică frumoasă ocazională, carea a stors multe lacrimi din ochii tuturor celor de față. S'a sfârșit ruga cu încunjurarea sfintei Bisericii și ungerea cu oleu sfințit a celor de față, după ce poporul conșternat de purtarea neomenească a Administrației s'a depărtat cu hotărârea fermă că mai mult în veci nu va peregrina la mănăstirile streinilor ci se va aduna la rugă la aceea Biserica parohială din tract, carea va fi designată de preoțimea tractuală. Mai țin să relevez, că din inteligența tractului numai avocatul nostru român din Ardeu Domnul Dr. Augustin Mircea a mai putut străbate prin cordonul jandarurilor, altul nimenea; încă și rudeniile amabilei Doamne preotese locale Mărioară Selăgian n. Dărăbant, și Preaonorata familie a Domnului protopop tractual numai seara târziu după retragerea cordonului jandarmăresc au putut intra în comună să feliciteze de ziua onomastică pe Onorata Doamnă a Căsii.

Un peregrin.

Reviste.

Pacea turco-bulgară asigurată.

Din Constantinopol s'a anunță, că delegații bulgari au căzut definitiv de acord privitor la condițiile de pace stipulate de Turci și pacea e astfel deplin asigurată. Linia demarcativă între Turcia și Bulgaria va începe așadar la gura râului Marița și se termină la râul Reznaia dela Marea neagră. În teritoriul acesta se cuprind și orașele Adrianopol, Dimotica și Kirkilise, cari au fost cedate Turciei. Bulgaria a căpătat teritoriul din dreapta Mariței și o îngustă fâșie de pământ din nordul Adrianopolului până la Marea neagră.

În chestia de naționalitate de asemenea au căzut ambele părți de acord cu privire la principiile ce vor trebui aplicate pentru viitor, ca Turcilor din Bulgaria să li-se dea posibilitatea de ași păstra religia și naționalitatea. În privința aceasta Turcia încă a garantat libertatea culturală a bulgarilor de pe teritoriul ei.

† Aurel Vlaicu.

La groapa eroului.

Eri la amiază — scrie „Seara” de Miercuri — a venit la spitalul militar tatăl lui Vlaicu, împreună cu fiul său mai mic.

Bătrânul sosise cu câteva minute mai înainte și, dela gara de Nord, a pornit direct la spitalul militar. Nenorocirea care îl isbise îl deprimase într-atâtă încât puterile îl părăsiseră.

În momentul când bătrânul și mult încercatul părinte se apropie de sicriul în care fiul său drag, odihnea somnul de veci, un strigăt sfâșietor eși din pieptul îndureratului tată: „Aurel scump, dragul tatei, ... vai ce nenorocire“!

Și abia pronunță cuvintele acestea de nespuse durere, bătrânul se simți părăsit, cu totul de puterile sale.

A fost sprijinit de rude și de persoanele de față și ajutat să părăsească capela și spitalul.

Scena aceasta a fost atât de zguduitoare, în cât a stors lacrimile tuturor celor ce s'au aflat de față.

După hotărârea luată de părintele lui Aurel Vlaicu, s'a decis, ca înmormântarea să se facă în București, la cimitirul Bellu. Corpul lui Vlaicu va fi ridicat și depus în biserica Sf. Gheorghe-Nou, unde s'a ridicat un impozant catafalce.

Din ordinul ministerului de război, pe pieptul lui Aurel Vlaicu s'a înfipt eri Steaua României, în gradul de ofițer, cu care regretatul fusese decorat, de însuș M. S. Regele.

Șoimul Ardealului a avut o înmormântare cu adevărat regală.

România întregă și-a manifestat jalea ei, cu acest prilej, achitându-și în mod demn, datoria din urmă față de osemintele celui mai glorios fiu al său.

Generalul Hârjeu, ministrul de război, cu ochii scâldați în lacrimi a pus pe pieptul lui Vlaicu decorația „Virtutea militară”, în numele M. Sale Regelui Carol, zicând: „Scumpul meu Vlaicu, aprinând virtuțile tale ostășești, pe cari le-ai dovedit prin sborurile tale neîntrecute de recunoaștere, în serviciul armatei române pe câmpiile Bulgariei, Regele recunoscător îți trimite prin mine medalia de aur a „Virtuții militare”.

În biserica a vorbit arhierul Mihailescu, colonelul Mihail și asesorul Triteanu, în numele Mitropoliei române ortodoxe din Ardeal.

Din membrii delegației ardeleno — reprezentată prin dd. Triteanu, Fruma, Tăslăuanu (Sibiu), Dr. Nițescu (Brașov) au vorbit încă d. Dr. Vlad, aruncând un pumn de țărăniță adusă din Binținț în groapa marelui defunct, și d. Dr. Nițescu, din al cărui discurs reținem — după „Gazeta” — un pasaj:

„...Viu să aduc prinosul presei de peste munți. Această presă, pe care o fac mucenicii condeiului, martirii cu spectrul temniței în spate, a fost cea dintâi, care a înțeles sublimul plan al lui Vlaicu. Ea l-a încurajat idealistă cum e, a dat tot ajutorul idealistului Vlaicu, ca acesta să-și desăvârșească opera. Lumea din țară se purta cu neîncredere față de planurile lui Vlaicu. Când însă acesta a încălecat pe pasărea sa măiastră și-a pornit să cucerească văzduhul, să rupă gloria din soare și să se scalde în lumea eterică a văzduhului, nepăsarea de până atunci s'a schimbat deodată într'un sentiment de evlavie. Iar astăzi Vlaicu e idolul României întreg. Acesta vine să-și plece genunchii la mormântul lui și să se roage ca unui sfânt...”

...Presă de peste munți își ia prin glasul meu rămas bun dela tine scumpul nostru tovarăș de gânduri. Ea nu te va uita niciodată și în coloanele ei îți va ridica monumentul neperitor mai tare decât metalul.

Mergi liniștit spre culmile, după cari ai însetat viața ta întreagă. Acolo te așteaptă nemurirea, pe care așa de mult o meriți“.

Condoleanțe au sosit cu sutele din toate unghiurile României.

Reținem pe aceea a „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei“:

Mamei lui Aurel Vlaicu.

Binținți.

Scumpă Soră!

Ne apropiem cu sfială și cu sufletul cernit de Tine, cea mai îndurerată mamă din lume și cercăm și noi nemângăiate a Te mângăia pe tine.

Fiul Tău a fost fiul nostru, durerea, care sfâșie inima Ta o sfâșie și pe a noastră, lacrimile Tale să amestecă cu lacrimile noastre.

Credința aceasta și bunătatea celui de sus să Te întărească!

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei. Deva 17 Sept. 1913.

Presă națională și-a achitat în mod foarte demn datoria față de ilustrul mort. — Chiar presa ungurească încă a comentat

Filip Haas și Fii
Fabrica: Sopron.

(20) 13—20

fabricanți de tapete și de stoffe pentru mobile în Cluj, strada Unio Nr. 3. Mare asortiment în tapete și stoffe de mobile, în perdele de stofă și de dantelă, plapome, linoleie, pânze cerate și tapete veritabile persiane. **Aranjamente complete pentru hotelurile și scolare.**

în termeni lapidari. însă destul de cinstiti. Vom reproduce, întru cât ne va permite spațiul și voci de presă. Remarcăm, de pe acum, un frumos articol din „Remănul“ și unul din „Arad és vidéke“. Incepem cu un articol din „Seara“:

În fața morții și după moarte, laudele sunt de prisos.

Dictonul latinesc ar trebui cel puțin acum sfârșit, căci dacă e frumos ca despre cei duși să nu vorbim decât bine, apoi e cu atât mai cinstit să respectăm această pace veșnică, printr-o tăcere pioasă...

Ce-ați vrea să spuneți despre el în sfârșit?

— A fost un om!

Atât; lacrimile voastre vor ști ele să completeze restul.

Și'n ritmul roților mari ale carului lui Chapin, cari se vor învârti rar și domol ca să nu zdronească băiatul, rugați-vă în gând ca nici înmormântarea voastră să nu fie tulburată de flecari.

*

Ci totuși, iată că, asemenea proorocii unui alt nedreptățit, mulți mărunți se vor ridica deasupra gloatei ca în cuvinte firave de îngropăciune, să slăvească memoria acestui umil și modest erou, icoană întru chipă și credincioasă a geniului pustiu și nenorocos al poporului nostru.

Mulți dintre aceia cari în viață n'au îndrăznit ori nu s'au simțit știutorii să-i lege curelile încălțămintelor, vor veni astăzi să îmbrățișeze cu lacrimi de boicitoare plătită, memoria scumpă a ne încrezutului copil. Iar aceia, cari, după cum s'a dovedit aiurea, vor fi trebuit să se simtă cu drept cuvânt îngrijați de îndrăzneala acestui fecior de țaran, al cărui sfânt avânt gădila nasul lor de stăpâni, cu miros de țări și lapte, vor uita că demult i-au cântat prohodul, punându-i în roate bețele ticăloșiei lor.

*

Căci pilda cu alții se repetă și-acum.

La început, un răsad, un omuleț slab și fricos, pe-al cărui suflet nu s'a scris încă nimic, un pui de țaran care aduce cu el în viață, cosemnul moștenit al vremilor de îndoială și înclinare către jug. — și numai într'un târziu, departe, un colț de viață-i trezește în adânc, vulcanul care va acoperi toată mediocritatea perversă și pretențioasă a zilelor lui.

*

Forța nebiruită a acestui neam împilat și înjosit, a reușit și reușește din timp să spargă coaja mortuară a asupririlor cu cari este învâlită orice manifestare de independență și talent, și cucerindu-și dreptul la viață, să vorbească lumii prin sufletul lui.

Dar cât e de dureroasă lupta, și cât de bogată e ea în umiliri și sudori de sânge! Mai totăi, nu i-se iartă îndrăzneala de a se fi deslipit de obârșie și a avea aspirațiuni, căci în țara asta opinca trebuie să rămăne toval, și să-și păstreze, dacă e cu putință, cât mai mult din mirosul acru de bou.

El bate sfios la o ușă dinaintea căreia a fost ținut luni întregi, pentru a fi concediat într'o clipă sau chiar admonestat; el face un pas înainte și e zvârlit zece înapoi, cu dorința vie și setoasă de a fi zdrobit sub călcăiul tiraniei celor „ajunși“.

O, fie ca una din scântele de geniu cari s'au sfârșit inimile eroilor noștri

pierți până azi în zadar, să trăznească asupra țării acesteia pentru a o scufunda cu alai rușinos în neant, sau a o chema la un înfăptuiri nou, spre o viață din nou refăcută...

*

Jalea Blajului.

Blăjenii, cărturari, au adresat familiei Eroului Aurel Vlaicu, următoarea scrisoare de condoleanță:

Familiei

Dumitru Vlaicu

în Bințiți.

Pătrunși adânc de nespusa catastrofă, ce-a ajuns poporul românesc prin năpraznica moarte a celui dintâiu și cel mai mare sburător al neamului, Aurel Vlaicu, — ne ținem de-o sfântă și creștinească datorie, ca în clipele, când un neam întreg își deplânge Eroul și Martirul, să trimitem părinților și fraților lui, cari își plâng pe fiul și pe frațele lor, iubit, expresiunea cea mai sinceră a condoleanțelor noastre, ale Blăjenilor, — cari am avut fericirea să fim cei dintâiu dintre toți frații noștri Români, de-a vedea mărețul sbor din 1911, de pe Câmpul Libertății, a Fiului Dvoastră, Șoimul Ardealului, Jalea Românilor.

Primiți, Vă rugăm, îndurerăți Părinți și Frați, expresiunea cea mai sinceră a durerii și regretelor Românilor din Blaj, căci totdeauna vor aprea memoria și pomenirea Fiului Dvoastră, Aurel Vlaicu.

Dumnezeu să-I odihnească, iar pe Dvoastră, îndurerăți Părinți și Frați, să Vă mângâie în durerea, ce a-Ți îndurat.

Blaj, la 17 Sept. n. 1913.

Urmează o serie nesfârșită de iscălituri de-ale celor ce l'au iubit pe marele defunct.

Diverse.

Soția Moștenitorului de tron a României decorată. Din Viena să anunță că Maj. Sa Francisc Iosif a decorat pe A. S. R. Principesa, soția moștenitorului de tron a României, cu crucea mare a ordinului „Elisabeta“, drept răsplată pentru activitatea desvoltată întru vindecarea ostașilor atinși de holeră.

Un iubileu rar. Părintele vicar al Selagiului Rev. Domn Alimpu Barbolovici își împlinește în 21 l. c. 40 ani ai dignității vicariale, care zi este pentru preoțimea tractuală și români sălăgeni o mare zi de bucurie și înălțare sufletească.

Clerul și poporul Selagiului într'un gând voină a serbători ziua aceasta de capitală însemnată pentru biserică și neamul românesc din aceste părți a lansat din acest prilej următorul apel:

Trecutul preoțesc — vicarial de aproape una jumătate de veac, petrecut într'o activitate exuberantă apostolică, zelul învâpăiat deus în împlinirea tuturor datorințelor oficiale, — dragostea nemărginită față de S-tul altar și amvon, — iubirea nefățărîtă cu care a știut să încătușeze la sinul său părintesc pe toți fii săi, ba chiar și pe străini, — mai adaugem apoi energia unică și curagiul întrepid cu care acest venerabil dignitar singur a condus în șirul atâtor ani și a susținut toate interesele culturale, soci-

ale și naționale ale neamului nostru din aceste părți: toate acestea considerante ne îndeamnă ca în rara zi aniversală de 40 ani ai dignității vicariale împreună cu fericitul iubilant să ne luăm și noi partea bucuriei comemorând aceasta zi după cuviință.

Permiteți-ne deci ca din acest privilegiu să vă adresăm rugarea: binevețiți a ne face cunoscut cât mai grabnic, dacă D-Voastră, doriți a participa la solemnitățile acelei zile festive, a cărei programă o fixăm deja aci:

1. La 8 ore misă solemnă.

2. La 12 ore recepțiuni oficiale (seria se va stabili ulterior).

3. La 1 oră masă comună, rugându-Vă totodată a ne aviza dacă doriți să Vă rezervăm covetă pentru masa comună.

Rugându-Vă a primi expresia distincțiilor noastre considerațiuni, însemnăm cu distincție stimă: A. Coste, preot. Dr. C. Meșșian avocat.

Presă românească și în deosebi „Unirea“, care atâta are a mulțami zelului apostolesc al venerabilului vicar al Selagiului își prezintă și ea omagiile sale și trimite jubilatului respectuoase felicitări.

Productiune teatrală. „Reuniunea Femeilor Române gr. cat. din Blaj“, aranjază cu concursul tinerimei din loc în 30 Sept. a. c. *Productiune teatrală.* Se vor juca piezele: 1. „Casă veche“ loc. de A. Tăslăuan, 2. „Dela nord la sud“ de Z. Bărsan. Inceputul la 8 ore seara.

8 luni și 600 coroane. Curtea cu jurați din Cluj a osândit pe redactorul „Foi Poporului“ din Sibiu Nicolau Bratu, cu 8 luni închisoare de stat și 600 coroane pedeapsă în bani. Această grea osândă s'a dat pentru un articol apărut în Decembrie a. tr. în Foaia Poporului. În cotra sentinței s'a înaintat recurs de nulitate.

Ajutoare inundațiilor. Cumisia regnicolară, constituită în Budapesta sub prezidiul mistrului de agricultură, în ședința sa din 11 Septembrie, a hotărît să împartă ajutoarele întrate pentru inundații astfel: Comitatului Abauj-Torna 35 mii cor.; Alba-Inferioară 2000 cor.; Borșod 2000 cor.; Hunedoara 8000 cor.; Târnava-mică 9500 cor.; Maramurăș 18 mii cor.; Murăș-Turda 14 mii cor.; Sătmar 27 mii cor.; Silvaș 5200 cor.; Solnoc-Dobâca 4000 cor.; Uiorheiu 15 mii 400 cor.; Ugocea 12 mii cor. și Caraș-Severin 5000 cor. La un loc 157 mii 100 cor. Ajutoarele vor fi distribuite inundațiilor prin fișpanii comitatelor.

Anunț. Petrecerea din Iara-Inferioară din cauza doliului național pentru marele martir al neamului Aurel Vlaicu să amână pe Duminecă în 5 Octombrie st. n. *Comitetul aranjator.*

Budapesta învață limbi slave. Ziarul din Zagreb „Narodne Novine“ aduce știrea, că magistratul orașului Budapesta ar fi hotărît să introducă la toate școlile medii orășenești din capitală ca studiu obligat predarea unei limbi sudslave, probabil a celei croate ori sârbești în vederea viitoarelor relații economice a Ungariei cu Slavii de sud — adaugem noi — în vederea prea posibilelor complicații cu acești Slavi de sud, cari s'au dovedit atât de temerari. De când e lumea oamenii îndrăzneți au fost totdeauna respectați, iar cei blânzi, moi, nebăgați în seamă. Iată o nouă dovadă a acestui adevăr ne dă știrea cuprinsă în acestea rânduri.

Raport oficial despre recoalta anului 1913 în Ungaria. Din ministerul de agricultură s'a dat cel mai nou și totodată și ultimul raport oficial despre rezultatul recoaltei din anul curent. Acest raport în câțva se pare mai nefavorabil decât cel din luna precedentă, cu toate aceste ambele rapoarte convin întru statorirea recoaltei de grâu din Ungaria, care se ridică la 40 milioane de măși metrice.

În partea introductivă a raportului ministerul ne spune, că din cauza răcelii în mai multe părți a țării coacerea a întârziat cu câteva săptămâni. Ploile dese întru atâta au udat pământul, încât din această împrejurare, îndeplinirea lucrărilor economice de câmp a fost împedecată în mare măsură.

Datele principale ale raportului de recoaltă sunt următoarele: Grâu per jugăr 7'42 m/m total 40.760.000 m/m; Săcară per jug. 7'05 m/m total 13.270.000 m/m; Orz per jug. 8'19 m/m total 16.573.000 m/m; Cukuruz per jug. 10'39 m/m total 46.930.000 m/m.

Despre recoalta de struguri raportul constată, că în vii se poate aștepta recolta mijlocie.

Holera. Din Budapesta se anunță, că acolo holera a putut fi combătută și noui confirmări nu s'au ivit până ieri dimineață, când a fost transportat un muncitor la spitalul holerilor ca suspect. În comitatul Caraș-Severin au fost noui confirmări în mai multe comune, dintre cari unele mortale. De asemenea s'a ivit din nou holera în Munkács și Oroszveg, pe cari autoritățile le-au declarat de contaminate. Cazurile aceste noi au podus o mare consternare între locuitori.

Partea Literară.

Lytton Bulwer.

Ultimele zile ale orașului Pompei.

— Roman. —

În românește de: AUREL B. GAJIA.

(Continuare.) (9)

— Ce zici fata mea? — zise Ione veselă.

— Nici nu știi — răspunsă Nydia surprinsă — că lucrează la o nouă operă mare, cu care vrea să secere lauri? E adevărat, că Clodius și ceilalți prieteni îl cam concură, dar când ei îl cercetează, cam de regulă nu-i acasă, sau nu se srată.

Ione sărută pe oarbă și se așază la masă să scrie răspunsul.

„Ione salută pe Glaucus și-l roagă să o cerceteze. Poate că te condamn pe nedreptul. Cerul fie cu tine.

Când trimisă epistola, Nydia o întrebă:

— E un răspuns, de care Glaucus se bucură?

— Te interesezi mult pentru el? — întrebă Ione.

— Nobilă Ione! El pentru mine e mai mult decât părinții și frații mei, — zise oarbă punându-și mâna pe inimă. M'a scăpat de mizerie, mi-e prietinel cel mai bun.

Fata își spuse înduioșată trecutul ei,

până ce Glaucus îi veni în ajutor, scăpându-o de chinuri.

— Zeii să-i răsplătească — încheie oarbă — eu și așa nu pot!

— Mergi numai Nydia, liniștită, du epistola asta cu tine, și-apoi vino îndărăt — zise Ione. — Dacă la reîntoarcere n'ay fi acasă — ceea ce e foarte probabil, — odaia ta e aranjată lângă a mea. Imi vei fi ca o soră.

Fata din Tesalia începu să plângă. Sărută cu mulțămîtă mâna Ionei și se departă.

VI.

Muntele vorbește.

— Scumpă Nydia — zise Glaucus, după ce ceti epistola dela Ione — tu ești prevestitorul fericirii. Cu ce să-ți pot eu mulțami?

— Și din parte-mi — zise fata — dacă ți-aș putea aduce toată fericirea pământescă, ar fi puțin în raport cu binele, ce mi-l'ai făcut.

— Nu vorbi astfel, copila mea — zise Glaucus — mai bine spune-mi cum te-a primit și cum a tratat cu tine Ione?

Nydia îi implini dorința. Glaucus o ascultă cu mare atențiune.

— Copilo, — adause pe urmă — prețul și rostul vieții singur numai atunci îl înțelegem, dacă avem pentru cine ne obose, dacă avem pe cineva, pe care îl iubim cu adevărat.

— Vorbești cu Ione, cea frumoasă? — întrebă Nydia.

— Ai ghicit! De azi încolo voi lucra din toate puterile mele, ca în privința morală să ies învingător. Tinărul Lepidus nu-i chiar un contrar de desprețuit, mai ales atunci când și sora sa, Iulia, îl ajută în planurile lui. Inșă dacă muzele vor fi cu mine, de sigur voi fi eu învingătorul.

— Tu ve fi sigur — adause fata, ascultând cu plăcere fiecare cuvânt.

Deja se inserase binișor, când Glaucus o trimise de nou cu o epistolă și cu un nou buchet de flori.

Abia se departă fata, când Clodius intră la Glaucus cu mai mulți prieteni. L'au rugat să-i însoțească în oraș, unde să-și petreacă împreună. Glaucus se simțea atât de fericit, încât nimănui nu putea să-i denege nici cea mai mică dorință. Ba avea și lipsă ca sentimentele lui să le talmăcească și altora. Se însoți cu ei și cutrerară străzile împopulate ale orașului.

Intr'aceea Nydia ajunse la casa Ionei. Fata nu era acasă. Nydia întrebă, unde s'a dus?

Răspunsul înfrică pe oarbă.

— La Arbaces, în casa egiptenilor? Nu se poate!

— Și totuș se poate, mica mea, — răspuse Corinna, sclava casei. — Și de altcum Arbaces e tutorul săpânei noastre.

— A cercetat-o și de altădată? — întrebă Nydia.

— Până acuma niciodată — răspuse Corinna. — Pentru ce întrebă într'un ton așa de curios?

— Până acum niciodată... — repetă Nydia și se adânci în gânduri. Pe urmă depuse florile aduse, chema pe servitor, care o cunoștea, i-le predete, iar ea s'a departat.

Grăbi într'un suflet la locuința lui Glaucus. Având un ton melodios și ea a

fost constrânsă să cânte în corul zeiței Isis, unde seduceau poporul prin cântece armonioase. În felul acesta fusese martoră convorbirii, ce decurse între Calenus și egipteanul, cu care cauză, Arbaces destăinuie scop are cu Ione. Nydia se ascunse într'un foisor secret, ce era despărțit de templu prin un părete subțire de papyrus. Își propuse, că va destăinuie pe Arbaces înaintea fetei, îndată ce va ajunge în casa acesteia. Dar întâmplarea o preveni.

În casa atenianului i-s'a spus, că Glaucus s'a departat în societatea prietinelor săi. Că unde s'a dus nu știau, și nici nu-l așteptau acasă înainte de miezul nopții.

Fetița oftă. În antișambra căsuței căzu ca leșinată pe un scaun, fața și-o acoperi cu mâinile, cași când ar voi să-și ordoneze gândurile.

— N'am nici un minut de pierdut — mormăi fata.

Se întoarse către sclav.

— Nu știi, are Ione în Pompei vre-o rudenie ori vre-un prietin?

— Îți spun, pe Iupiter! asta-i o întrebare curiosă — răspuse sclavul. — Întreg Pompei știe, că Ione are un frate bogat, care din ușurățate se făcu preotul zeiței Isis.

— Preotul zeiței Isis? O, zeilor! Și cum îl chiamă?

— Apaecides.

— Acum știu totul — zise sermana Nydia. — Apaecides! Da, cunosc numele acesta. Voi merge la el și-l voi face atent.

Spunând aceste, se ridică, își luă toiagul și porni de-adreptul spre bisera zeiței Isis, ce nu era departe de locuința lui Glaucus.

Până când tinărul grec nu o primi în grația lui, singurul tovarăș al Nydiei era cărja, de care se răzima, cutrierând stradele din Pompei. Stradele mai principale le cunoștea, ba și trecătorii o cunoșteau. Când Glaucus o primi la el, i-a dat și un sclav, care să o însoțească.

Acesta după ce petrecu de două oripe Nydia în casele Ionei se simți foarte obosit;

Slava însă, n'avea lipsă de însoțitor ca să afle calea, ce ducea la templul zeiței Isis; terenul dinaintea templului era cu totul gol și Nydia străbătu ușor până la îngrăditura, dela care se începea sanctuarul.

— Aici nu e nimeni — zise sclavul greoi. — Ce? Pe cine cauți? Nu știi, că preoții nu locuiesc în templu?

— Poți vorbi — zise Nydia neliniștită. — La altarul zeiței Isis trebuie să păzească ziua și noaptea cel puțin un preot.

— Nu vezi pe nime?

— Nici un suflet.

— Te înșeli. Aud oftări. Privește mai bine în jur.

Sclavul mirat, cercetă mai cu de-amănuntul și într'un colț al sanctuarului observă o figură, ce era cufundată în meditații.

— Văd pe cineva — zise sclavul — și, după îmbrăcămintea albă, cred că e preot.

— O, preotul lui Isis, ascultă-mă! — strigă Nydia.

— Cine mă strigă? — întrebă un glas trist.

— Cineva, care vrea să comunice unui coleg al tău lucruri foarte importante. N'am venit să cer, ci să vă dau profeții.

— Cu cine vrei să vorbești? Știi, că

timpul nu e potrivit pentru ca să-ți împlinim dorința? Mergi și nu ne conturba. Noaptea e a zeilor și ziua a oamenilor.

— Mi-se pare, că cunosc glasul. Nu te cheamă Apaecides?

— Așa mă cheamă — răspuse preotul. Se ridică lângă altar și se apropie de Ingridură.

— Tu ești? — zise Nydia, făcând semn sclavului să se depărteze.

— Pst! — zise repede și încet. — Ascultă-mă. Ai o soră.

— Spune-mi repede, ce-i cu ea?

— Cunoști sărbătorile lui Sodes. Fiecare li duce jertfă câte o fată, care devine preuteasa zeiței Isis. Ți-ar plăcea dacă și sora ta ar deveni pueuteasă și ar depune jurământul infrișat?

(Va urma)

Despre viața curată. Indreptar pentru tinerii culti.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Lucrătorul diligent nu cunoaște golăteala internă, plictiseala și are și mai mică aplicare spre rău. E adevăr vechiu, că: otium est pulvinar diaboli, lenea e perina diavolului. In mocirla nelucrării cresc, se desvoaltă tot felul de bacterii.

Experiența de veacuri ne arată, că senzualismul cucerește sufletele ce petrec in nelucrare. Proverbul francez zice: „Diavolul se îngrijește, să dea de lucru acelora, cari n'au“.

Sufletul cufundat in ocupații serioase e scutit de ispite, căci fiind atențiunea indreptată spre lucru, ispita nu poate străbate la suflet.

Sf. Ieronim s'a ocupat de studierea limbii ebraice și a scăpat de ispite. A trăi in trândăvie și apoi a aștepta ajutorul lui Dumnezeu in contra ispitelor, e curată ispitire de Dumnezeu. Vacanțele numai așa vor fi pentru tine fără primejdii, dacă și in timpul acela te vei ocupa cu studii serioase.

Muncă sistematică, serioasă să-ți fie idealul iubită tinerime! Prin muncă devine mare individul și națiunea. Acela e om adevărat, care lucră cu gânduri curate spre binele patriei sale.

Nu uita însă adevărul acela, că slujba, ocupațiunea ta, față de vecinicie, are numai rol secundar și lucrul de căpetenie este educațiunea, cultivarea proprie. E rău preot acela, care câștigă altora mântuirea, iar el se osândește. Orice lucru mare ai îndeplini in viața aceasta, pe tine nu-ți este iertat să te condamni, căci altcum toate faptele tale n'au nici o valoare.

29. Mod de traiu cuminte.

Cu cât popoarele sunt mai civilizate, cu atât mai mult greșesc in contra modului de traiu rațional, și sfârșitul civilizațiunii exagerate e ruinarea. Precum ferbințelele umblă laolaltă cu beala, astfel și viața rasfnată de regulă e impreunată cu toate spețiile de păcate de ale necurăției și ea inșuș

contribuie din puterea sa, ca popoarele prea civilizate să se cufunde in mormântul rușinos, de unde pentru ele nu mai este inviere.

S'ar părea, că popoarele ce conduc făclia culturii și a civilizației, trăiesc in modul eel mai rațional și in chipul acesta își cresc și tinerii. Precând de fapt nu e așa. Vieța claselor culte de azi, e cu totul opusă vieții corecte și raționale.

Titula acestui capitol e: mod de traiu cuminte. Ce se cuprinde in el? In termini medicali s'ar spune: regule dietetice. Ca nu cumva să creadă cineva, că deviez dela obiect in capitolul acesta, trebuie se explic pe scurt, pentruce mă indrept la igienă.

Intra sănătatea trupului și intra viața curată e foarte strânsă legătură. Vieța curată e totodată viața sănătoasă, iar viața necurată inșuș e morb. Dar putem spune lucrul și invers: viața sănătoasă, igienică, e terenul cel mai potrivit pentru viața curată; iar călcarea in picioare a regulilor igienice, foarte ușor poate cauza și ruină morală. Pentru aceea primește sfatul: dacă vrei să trăiești in castitate, obsearvă igiena. Dacă nu pui nici un preț pe aceste regule, îți ruinezi sistemul nervos, ori cel puțin îl iritezi fără nici o lipsă și astfel te expui la nenumărate ispite.

In clasele culte deja in contra sănătății pruncului se comit o mulțime de păcate. Copilul este lipsit, prin comoditatea mamei de ceea ce este mai necesar, și inșuș Dumnezeu a rânduit, de laptele mamei. In locul, acestuia, copilul e nutrit cu laptele daicei, care lapte nici când nu poate suplini pe al mamei și adeseori invenieneză sângele copilului, căci aceste femei de regulă devin mame in urma vieții lor păcătoase; ori apoi îl nutresc cu lapte de vacă, care asemenea nu se poate asemăna cu al mamei. Mai departe, iubirea de moimă a mamei, indeasă așa zicând pe bietul copil cu cafea, ceaiu, carne, ba îl mai invenieneză și cu alcool, — las să se delecteze și el sârmanul! Poate nici satana n'ar putea prescrie lucruri mai stricicioase pentru sănătatea copilului, ca unele familii de frunte. Mâncările și beuturile iritătoare încălzesc peste măsură sângele destul de aprins, și in forma aceasta li pregătesc și predispuin spre păcat. Dacă la aceasta se mai adaug vesmintele prea călduroase, lipsa mișcării la aier, șederea cea multă in școală, atunci poate fi deplină și bucuria dușmanului mântuirii noastre; Despre un astfel de copil moleșit și efeminat, putem fi siguri, că va cădea in noroiul păcatelor senzuale.

E drept, că nu am scris pentru băieții de pe normale, ci pentru tinerimea adultă; însă și tinărul de azi a fost oarecând copil și se prea poate să fi avut parte de o astfel de creștere moleșită; in cazul acesta tinărul are datorința să se ferească și lupte față de moleșala ce l-a cuprins, delăturând in chipul acesta greșelile de educație.

Ce să fie mâncarea și beutura tinerilor?

De multeori tinerii n'au cuvânt in chestiunea aceasta, însă uneori ei dispune asupra mâncării și a beuturii. Mâncare sănătoasă copiilor, tinerilor și oamenilor mari e: laptele, carnea (nu cea grasă), pomele, verdețurile in toate combinațiile posibile. In clasele domnești e lașit prejudițiul, că berea nutrește. Dacă cineva ar voi să trăiască numai cu bere, ar trebui să bea zilnic 24 litre, adecă aproape o jumătate de vadră. Iată cum nutrește berea! Cafeaua,

tea in sine nu conține nici un element nutritiv.

Nu ne servește spre sănătate, prea multa carne ce o mâncăm: in fiecare zi cel puțin trei speții, mai adauge, că mâncările sunt prea grase, unsuroase și prea aromate. Un muncitor de rând, care îndeplinește lucruri grele corporale încă ar putea suporta oarecum un astfel de nutremânt, un muncitor intelectual la tot cazul suferă in urma unei astfel de nutririi; știința medicală de altă parte statorește, că nutremântul prea abundent ațită instinctul, pe când viața cumpătată slăbește aplicările senzuale. Postul nu are numai importanța morală, ci e și o cerință a vieții sănătoase.

Deosebit de primejdios e nutremântul prea abundent, când in urma ocupațiunii, suntem siliți să ședem mult. Și in sine considerată șederea multă agită instinctul, slăbește nervii, dacă mai consumăm și multă carne, un astfel de traiu devine izvorul multor irități și ispite.

Sistemul modern de învățământ greșete foarte mult in contra modului de traiu rațional prin aceea, că silește tinerimea la prea multă ședere. Să șezi și să fi atent zilnic 6 ore, e absurditate psihologică. Șederea prea multă provoacă sângele in abdomen, slăbește nervii și pregătește calea la senzualism.

Cea mai bună beatură e apa lăsată de Dumnezeu. Tinerii sau fetele, cari până la șasesprezece ani nici n'au mirosit beutura se pot numi fericiți. Moravurile curate nici nu au dușman mai mare in lumea fizică, ca alcoolul.

Zăul beuturii e Bachus, însă in urma lui Bachus pășește totdeauna Venus, zeița necurăției. E proverb vechiu și adevărat, că: sine Bacho friget Venus; alcoolul și senzualismul sunt frați buni. Calea la fărădelegi conduce prin crișmă.

(Va urma.)

Posta Administrațiunii.

Am primit și chităm abonamentul dela: *Logig* pe 1/9 1911—1/9 1912. — *Drag* (p. Hidalmás) pe 1913. — *Nemigea rom.* pe 1/1—1/10 1894. Vă rugăm a ne trimite și restul de pe anii următori. Noi v'am trimis nenumărate provocări, din cari ați putut vedea, că foaia nu e gratuită. — *Cugir* pe 1913 sem. al 2-lea. — *I. B. Romuli* pe 1/6—31/12 1913. — *I. M. Iași* pe 1/4 1912—2/8 1913. — *Sajósolymos* pe 1/1—1/10 1909. Vă rugăm și pentru restul anilor următori până in prezent. — *Józsefháza* pe 1/7—1/12 1908. — Vă rugăm și pentru rest, căci avem lipse mari. — *Kápolnok-Monostor* pe 1912 și din 1913 până in 1/6. — *Érvasad* pe 1913. — *Făget* pe 1912. — *Ciunga* pe 1913 sem. 1-iu. — *Dülöfalva* pe 1913. — *Szödemeter* pe 1/1 1899—1/9 1900. — Vă rugăm și pentru restul anilor următori, căci avem lipse mari. — *Ohaba* (Făgăraș) pe 1913. — *Jood* pe 1/7 1892—1/3 1894. Vă rugăm și pentru restul anilor următori. — *Lumperd* pe 1913. — *Mădărașul de Câmpie*, pe 1913. — *Szaniszló* pe 1/10 1911—1/10 1912. — *Preseaca* (Secaș) pe 1913.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruifița.**

La societatea comercială
„CONSUM“ din BLAJ,
 află aplicare momentană
o calfă și un învățăcel
 din familie bună, cu 2—3 clase gim-
 naziale ori reale.
 (50) 2—3

Onorate domnule!

Cunoscând multe lipsuri ale publi-
 cului românesc din provincie, am deschis
 în Budapesta un

Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce
 se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea
 grabnică a diferitelor rugări făcute către
 oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În
 cauze de licențe, de căsătorie și alte drep-
 turi esoperez rezolvare în cel mai scurt
 timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit
 în rate de 5—6 ani cu prețuri eține
 oricare sistem de motoare de benzină,
 ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de
 mașini de trăierat, tot felul de mori cu
 petri fine și motoare trainice, tot felul de

automobile, pompe și ferestreie și alte re-
 vizite economice. Toate aceste vor fi ga-
 rantate pe mai multă vreme și vor fi cum-
 pătate dela cele mai vestite fabrici, — deci
 din mână primă, — și nu dela agenturi ji-
 dovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani
 români, cari cumpărând mașini dela agenți,
 au fost înșelați, căci neștiind țărani români
 ungurește, au iscălit contracte a căror con-
 ținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca
 să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jido-
 vilor și să-i scap de procese. — Il stătuiesc
 deci pe fieștecăre român doritor să-și cum-
 pere ceva să-mi scrie ca să merg eu la
 dânsul ori să vină dânsul la mine să ne în-
 țelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă
 ca de foc și să-i scoată afară din casele saie.

Esoperez dela băncile mari din Buda-
 peșta imprumuturi pe amortizare de 20—50
 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și
 cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grân, cucuruz, ovăs, boi, oi și
 porci. Tot felul de poame și legume, — cu
 un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile
 locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plățiți o taxă
 după invoieală. Cu stimă:

L. Olariu

Budapest.

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

(34) 21—25

Să pot procura
 altoaie pentru pomi
 roditoare de calitate
 ireproșabilă pomi
 și pentru promenazi
TA DE VIE
 ădăcina și altoaie.
 și curent trimite gratuit.

NAGYENYED
 Alsófehé.

FISCHER és Tsa
 Școală de grădinarit și stabiliment de viticultură.
 Proprietar: AMBROSI M. junior și succesorii lui Fischer L.

Dio Popp.

tâmplar în Aiud—Nagyenyed, Vizuteza Nr. 3.
 execută prompt, ieltin și artistic toată specia
 de lucrări de măsurit și strugărie, precum
 uși, ferestri, mobile pentru casă, mobiliatură
 pentru școli și biserici, amvoane și iconostase.

Lucrările mele de brânza aceasta se pot
 vedea în biserica greco-catolică din Aiud.

(99) 26—28

Institut de asigurare ardelean „Transsylvania“

==== SIBIIU ====
 Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
 recomandă

Asigurări împotriva focului
 pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mo-
 bile etc. în condiții avantajoase și cu
 premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani
 gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu
 termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigu-
 rări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre
 și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe
 contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig.
 p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la
 finea anului 1912 K. 5,456,645-67
 Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689-48
 Starca asig. rării en sfârșitul anului 1912 } foc „ 133.667,241-
 } viață „ 11.740,710-
 Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . cor. 2.603,400-
 —

Prospecte și informații se dau gratuit în
 birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerșuri bune de
 cunoștință se primesc în condiții favorabile în
 serviciul institutului.

(18) 71-?

La expozițiunea milenară din Budapeșta dela 1896
 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopot și fabrica de scaune de fier pentru
 clopote a lui

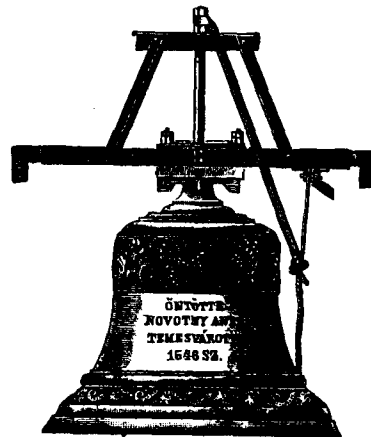
Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric 43. 14—52

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de
 multe ori premiate, cari sunt
 provăzute în partea superioară —
 ca violina — cu găuri după figura
 S și pentru aceea au ton mai in-
 tensiv, mai limpede, mai plăcut
 și cu vibrarea mai voluminoasă,
 decât cele de sistem vechiu, așa
 că un clopot patent de 327 kg.
 este egal în tonul unui clopot
 de 461 gk. făcut după sistemul
 vechiu. Mai departe se recomandă
 spre facerea scaunelor de fier
 bătut, de sine stătătoare, —
 spre preadjustarea clopotelor
 vechi cu ajustarea de fier
 bătut — ca și spre turnarea de
 toace de metal.

Prețurarii ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.